



Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

— List izhaja 10. in 25. vsakega meseca. —
 Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 2.—.
 Za gostilničarje, ki niso člani zadrug celoletno K 4.—. Za vsakega drugega velja
 list celoletno K 5.—, polletno K 2.60, četrletno K 1.30; posamezna številka
 velja 25 vinarjev.

— Cena inseratov: 1/48 strani K 1.50, pri večkratnih objavah popust. —

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20.
 vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključuje.

Štev. 7—8.

V Ljubljani, 25. aprila 1917.

Leto IV.

VABILO

na

VII. redni občni zbor

Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev za
 ljubljansko okolico,

ki se vrši

v sredo, dne 23. majnika 1917 ob 10. uri do-
 poldne v naši zadrugi pisarni Marije Te-
 rezije ces. št. 16 „pri Levu“ po sledečem
 DNEVNEM REDU:

1. Nagovor.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора.
3. Poročilo načelstva o delovanju za-
 druge.
4. Poročilo o računskem zaključku za
 leto 1916.
5. Proračun za tekoče leto 1917 in
 njega pokritje.
6. Raznoterosti.

Vabi se k obilni vdeležbi.

Vinko Ogorelec,
 načelnik.

Zvezne objave.

C. kr. finančno ravnateljstvo za Kranjsko.

Prejmi spoštovana Deželna zveza zadrug
 gostilničarjev, krčmarjev, žganjetočnikov
 in izkuharjev v roke načelnika gospoda
 Franca Kavčiča.

§ 7. izvršilne naredbe z dne 12. febru-
 arja 1917, ukaz št. 16 k cesarski naredbi
 z dne 25. januarja 1917 drž. zak. št. 37,
 tičeče se uvedbe monopola na umetne
 sladine, obravnava uporabo umetnih sla-

din, ki se dobavljajo po monopolnih pro-
 dajnih cenah v obrtne namene. V tej za-
 devu izide v kratkem v državnem zak-
 oniku posebna naredba c. kr. urada za
 ljudsko prehrano, ki bo prepovedala ozi-
 roma omejila dosedanjo uporabo slad-
 korja v gotovih obrtih. — Z odlokom c.
 kr. finančnega ministrstva z dne 30. marca
 1917 št. 27.002 se omejuje pokritje po-
 trebne sladine posameznih obrti, ki pri-
 dejo potem v poštev in sicer za gostil-
 niške in točilne obrti itd. (§ 2. odst. 1 nar.
 urada za ljud. preh.) na sledeči način: 1.)
 Pravica prodaje na debelo se podeli pred-
 metnim obrtnim zadrugam z omejitvijo
 oddaje članom in za dobo sladkorne pre-
 povedi pod pridržkom, da je zadruga zato
 sposobna po svojem obsegu in svoji or-
 ganizaciji, zlasti da zadruga razpolaga s
 primernim aparatom (osobjem itd.) za
 točno porazdelitev in da se strinja s tem,
 da plača naprej za vsako naročeno mno-
 žino odpadajoče monopolne cene (isto-
 časno z naročbo pri c. kr. dobavišču na
 Dunaju), ter da daje zadrugi predstojni-
 štvu zadostno jamstvo za porazdelitev, ki
 odgovarja dosedanji porabi sladkorja za-
 družnih članov.

Odločitev o tem je pridržana c. kr.
 finančnemu ministrstvu, ki bi v danem
 slučaju potrebno ukrenilo, da se pri doba-
 višču zasigura primerna množina sladila.
 2.) Skupna (kumulativna) dobava od
 strani takih zadrug (če se njih delokrog
 razteza le na eno kronovino) za svoje
 člane pri prodajalcu na debelo. V tem slu-
 čaju imajo napraviti zadruga v § 4. nar.
 urada za ljud. preh. označena naznanila
 skupno (kumulativno) s predložitvijo se-
 znama članov na c. kr. finančno ravnatelj-
 stvo v Ljubljani, ter istemu izkazati ob-
 enem vso dosedanjo mesečno porabo
 sladkorja vsakega člana. Predpogoj za
 dovoljenje tudi tega načina prejemanja

je, da zadruga zajamči točno in nepri-
 stransko porazdelitev skupnega prejema
 na zadrugne člane. Če so dani ti predpo-
 goji, bo c. kr. finančno ravnateljstvo pre-
 gledalo primernost naprošene potrebne
 množine in jo bo potem naznanilo v slad-
 kotnih jednotah (kg sladkorja) oziraje se
 na izpremembe potrebe v raznih letnih
 časih) prodajalcu na debelo, ki se za-
 drugi kot dobavišče odkaže, da jo re-
 zervira. V kolikor ne pridejo v poštev
 take zadruga (na deželi navadno) je go-
 stilničarjem in točilcem itd. (§ 2. odstavek
 1. nar. urada za ljud. preh.) na prosto
 dano, da se zalagajo ali pri kakem prodaj-
 alcu na debelo ali pa pri kakem prodaj-
 alcu na drobno. Ti obrati, ako se želijo
 zalagati pri prodajalcu na debelo, se
 imajo obrniti na c. kr. finančno ravnatelj-
 stvo v Ljubljani, da jim zasigura po-
 trebno sladino pri določenem prodajalcu
 na debelo. V tem slučaju so imenovani
 obrati dolžni voditi dobavno knjigo po
 vzorcu F 3. Tu je še pripomniti, da odgo-
 varja pri gostilničarjih potrebna sladina
 oni množini sladkorja, za katero se do-
 bava sladkorja teh obrtnih obratov pri
 uvedbi prepovedi zmanjša (t. j. potreba)
 za sladenje pijač). O tem se spoštovana
 Deželna zveza zadrug s povabilom ob-
 vesti, da čim prej semkaj naznani ali re-
 flectuje na skupno (kumulativno) pre-
 skrbo svojih članov z umetno sladino v
 smislu zgorajšnje točke I. 2. Pripomni se,
 da je za Kranjsko določen kot prodajalec
 umetnih sladlin na debelo lekarnar Rihard
 Šušnik v Ljubljani, Marijin trg št. 5, do-
 čim se bodo pečali s prodajo na drobno
 vsi lekarnarji na Kranjskem.

Na ta dopis je odgovorila zveza sle-
 deče: Visoko c. kr. finančno ravnatelj-
 stvo v Ljubljani. Na tamošnji cenjeni do-
 pis z dne 5. aprila 1917 št. 13 II. 475/86

ex 1917 poročila podpisano načelstvo sledeče: Na tamošnje okrožnico z dne 28. marca t. l. št. 475/73 je zveza vsebinsko iste takoj razglasila vsem članom v zvezi se nahajajočih zadrug s pozivom, da se čim prej zglase pri zvezi za nabavo potrebnih tiskovin za dobivanje umetnih sladlin, nakar bi zveza potem potrebno število teh tiskovin pri c. kr. finančnem ravnateljstvu dobavila, ter se tudi v zadevi skupne dobave sladina za člane interesirala. Doslej nima zveza še od nikoder nobene vesti, ne o tem, ne o drugem in zdi se, da bo ostalo vse gluho za ponudeno udobnost. Vzrok temu malomaru je pač v tem, da so po večini skoro vsi člani načelstev pri vojaki, koder pa to ni, pa zopet vsi posamezni člani, tako da zvezi največkrat najvažnejših poročil od zadrug ni mogoče dobiti, zadrugnim načelstvom pa zopet od posameznih članov ne. Vsled tega je zvezino načelstvo sklenilo za enkrat opustiti oboje, tako nabavo tiskovin, kot oskrbo nadrobne oddaje saharina in sicer zaradi tega, ker se ne more zanesti, da bi vsled prej navedenega mogla dobiti z dežele verodostojen seznam od vseh članov dosedajne porabe sladkorja. Zdi se tedaj, da se bo moralo prepustiti v tej zadevi skrb za dobavo vsakemu posameznemu gostilničarju.

Ali imajo žene in otroci vpoklicanih gostilničarjev pravico do državne podpore?

Zakon, ki določa državne podpore vpoklicanih, se tako različno tolmači, da nihče pravzaprav ne ve, kaj isti določa. To različno tolmačenje zakona je najjasnejši dokaz, da je isti nad vse pomanjkljiv in nejasen, ker pripušča tako svojevoljno interpretacijo. V podkrepitev gorenjih trditev naj služijo le trije izgledi.

Služkinja, ki je vso svojo plačo prejela očetu oziroma bratu je imela srečo, da sta bila brat in oče vpoklicana. Kljub temu, da si je sama služila svoj kruh je našla milost — nakazala se ji je podpora vsled vpoklica brata in takoj na to vsled vpoklica očeta torej dvakrat po 1 K 05 v to je 2 K 10 v na dan. Čemu torej služiti!? Prelevila se je v zelo gospodično, si najela lastno sobo in holadri - holadra. — Danes je elegantna dama v svili in baržunu, ki ima pristop v družbe ljudi, katerim so preprosti, toda pošteni davkoplačevalci še manj kot nič.

Vpoklican je bil kmet, gospodar velikega posestva, skoro smemo reči graščak. Hitro je dobila žena podporo, dasi je bilo znano, da je čisti dohodek gospodarstva bil tak, da še nikdar popreje ne, obojito ker so pri delu pomagali vjetniki. Ker moža le ni bilo domov, si je pač izbrala nadomestnika za vsakršna opravila. Ko se ji je narodilo dete, je zaprosila za povišanje podpore, ki se ji je tudi dovolila, dasi mož ni zakrivil rojstva, ker je bil dve leti izven doma.

Vpoklican je bil tudi obrtnik - čevljar in njega pomočniki. Žena si je pridržala vajenca, ki je hotel, da se mu da na

podlagi učne pogodbe hrana in stanovanje. Da bi vsaj nekaj odslužil, je sprejemala čevlje v mala popravila. Zaprosila je podporo, ki se ji pa ni dovolila, češ, da vodi obrt svojega moža dalje.

Tudi v prvih dveh slučajih sta obe podpiranki vodili obrt dalje, prva je celo otvorila novo, nadvse cvetočo obrt, vendar sta dobili podporo. Takih slučajev je na tisoče in tisoče.

Najbolj so v tem oziru prizadete žene vpoklicanih gostilničarjev, katerim se noče priznati pravica do podpor z izgovorom, da vodijo svojo obrt dalje, torej je niso potrebne.

Po zakonitih določbah imajo pravico do podpore oni svojci, katerih preskrba je bila odvisna od zaslužka vpoklicanega. Pravico imajo torej poleg mezdnih delavcev tudi svojci samostojnih malih kmetovalcev, ki so svoje gospodarstvo oskrbovali s člani svoje rodbine in brez tuje pripomoči, dalje svojci samostojnih obrtnikov, ki niso imeli pomočnikov. **V ozira vrednih slučajih prejemajo podporo tudi svojci obrtnikov, ki imajo pomočnike, a njih obrt počiva ali pa se je njen obrat zelo skrčil.**

Iz zadnjega stavka sledi torej čisto jasno, da ima pretežna večina naših gostilničarskih rodbin pravico do državne podpore in sicer: 1. ker so delale brez pomočnikov, 2. pa ker je njih obrtovanje skoro docela prenehalo, dočim se je obrtovanje poljedelcev tako dvignilo, da donaja dobičke, o kakršnih bi se človeku pred tremi leti niti sanjalo ne bi bilo. Nikakor ni naš namen komu odjedati podpore, prav je, da jih dobe. Naš namen je le priboriti tudi rodbinam naših stanovskih tovarišev podpore, do katerih imajo sveto pravico.

Znano je, da naša obrt peša od dne do dne bolj, reči smemo, da ni več daleč nje žalostni konec, kar smo že neštokrat ponavljali in dokazali. Piva ni, vino je po zaslugi raznih dobrotnikov doseglo tako visoko ceno, da je skoro dražje nego zdravila, kuhinja pa še v normalnih časih ni bila dobičkosna. Mislimo, da so to pač ozira vredne okolščine. Govoriti o tem, kako se je obrtovanje v naših obrtih skrčilo, bi se reklo nositi vodo v morje. Nihče ne more tajiti, da tudi vpoklicani gostilničarji izvršujejo svoje vojaške dolžnosti tako kot drugi, kljub temu se njihovim rodbinam dosledno odreka vsaka pomoč.

Osobito v zadnjem letu se je stanje naše obrti tako poslabšalo, da zaslužek jedva zadostuje za plačilo visokih davkov. Radi tega so žene in otroci naših vpoklicanih tovarišev tembolj upravičene do prejemanja podpor, saj pravi zakon:

»Ako so se pozneje razmere poslabšale, vsled brezdelnosti, bolezni ali **znižanja zaslužka**, se lahko **vnovič prosi za državno podporo**. Ravno v naši obrti se je zaslužek ne samo znižal ampak je popolnoma izgubil, zato naj se prizadeti znova zglase, ter prosijo za podporo in sicer pri občinskih uradih.

V zadnji številki našega glasila smo zabeležili - vest, da se je odposlanstvo državne zveze gostilničarskih zadrug

katero član je tudi naša zveza poklonilo raznim ministrstvom z namenom, da se pojasni naš žalostni položaj ter prosilo, naj se tudi rodbinam gostilničarjev dovoli državna podpora. O uspehih tega odposlanstva nam danes še ni mogoče ničesar poročati, ker še nismo prejeli nobenega obvestila. Nujno pa prosimo, naj se nam vsak slučaj sporoča, ker je v korist celemu našemu stanu. Ker pa si marsikdo ne ve pomagati, prinašamo vzorec take prošnje v nastopnem:

Kolekovine prosto po zakonu
z dne 26. dec. 1912 § 12.

Poštnine prosto.

V 25./4. 1917.

P. n.

komisija za odmerjenje državnih podpor
vpoklicancev

V

Moj mož Anton Žgur iz je bil vpoklican v vojaško službo dne 1. 19 Bil je samostojen gostilničar, ki je zaslužil povprečno K . . . na dan. Podpisana nisem dosedaj prejela nobene državne podpore, češ, da obratujem dalje in nisem potrebna podpore.

Znano pa je notorično, da je gostilničarska obrt vsled nastalih vojnih razmer tako propadla, da ne donaja nobenega omembe vrednega zaslužka, ker ni piva in ne vina, kakor tudi ne jestvin, vsled česar je v nevarnosti tako moj, kakor tudi obstanek moje družine otrok, izmed katerih sta 2 štara pod 8 let, 3 otroci pa so stari nad 8 let.

Oziraje se na gori navedena dejstva prosim v smislu izvršilnega predpisa zakona z dne 26. decembra 1912 za podelitev državne podpore.

Z odličnim spoštovanjem

Ana Žgur.

Pečat županstva.

Obdelujmo korenito svojo zemljo!

V času pred vojno se nismo nič kaj menili, koliko nam rodi zemlja ter ali jo zadostno izkoriščamo; če nam je česa zmanjkalo, naročili smo si kratkomalo iz drugih držav, ne da bi pomislili, da vsaki vinar, ki gre preko državnih mej, pomeni izgubo na narodnem premoženju. Vnela se je svetovna vojna. Naši nasprotniki so nas obkolili liki trdnjavi, zaprle so se državne meje. Tako smo sedaj navezani na lastne pridelke, na to kar nam nudi domača gruda, kar producira lastna pridnost.

Obrtnost občutno trpi ter producira ponajveč le v vojne svrhe. Veliko večje važnosti je pa pridelovanje živeža, ker je ta vendar prvi pogoj obstanka, zato se sme trditi, da kmetijstvo podpira tri vogle države. Brez krepkega sodelovanja našega kmetovalca in naših marljivih gospodarstev, bi bili vsi uspehi na bojnem polju ničevi, radi česar smemo trditi, da je delo na našem polju enakovredno s težkim naporom naših čet na bojiščih.

Iz tega sledi, da je naša najsvetejša dolžnost zastaviti vse svoje sile v to, da obdelamo svojo zemljo kar najbolje, da nam bode dala kar največ sadežev, s čimer zasiguramo obstanek sebi, svojim sodržavljanom in državi. Res je, da se ta naloga lažje označi z besedami nego izvrši dejanski, toda z vztrajnostjo se doseže vsak smoter.

Tudi težave poljedelca, vinogradnika so postale velike, tu manjka vprežne živine, tam delavcev i. e. vendar nas to ne opravičuje, da držimo roke križema. Treba je misliti, posvetovati se s sosedi, iskati odpomoči pri oblastvih, združevati se treba v vsakem oziru, ker le tedaj bomo dosegli svoj smoter.

Radi tega je treba gospodarstva razmeram primerno preurediti. Vsaka ped zemlje naj se obdela, da bodo jeseni pridelki tem bogatejši. Stara resnica je, da se je pri nas zemlja mnogo premalo izkoriščala. Le pomislimo, kako velikanske dobičke donajajo mali kosi zemljišč njih lastnikom v krajih, kjer se pravilno gospodarji. Znano je, da se pogosto cela rodina preživi z obdelovanjem nekaj arov merečega sveta, to pa le pri umnem gospodarstvu in izredni marljivosti. Koliko fižola bi se lahko pridelalo po naših vinogradih, kjer ostaja silno mnoga sveta brez dobička.

Veljaj nam vsem geslo: Vsi na delo, da nam ne bode grozil glad in propad.

Prememba zakona o bolniškem zavarovanju.

III. *)

§ 30. (1) Ako pokažejo letni zaključki blagajne, da dohodki ne krijejo izdatkov in da rezervni zaklad ni dosegel v § 28., odst. 3 določene višine ali če je vsled prekoračenja dohodkov po troških znižal rezervni zaklad, se naj sklone ali povečanje prispevkov ali pa znižanje dajatev bolniške blagajne v mejah postavno določenih dajatev (§§ 6. do 8.) če ni pričakovati, da bi bilo mogoče s preuredbo v upravi ali v blagajniški kontroli doseči v najkrajšem času izboljšanja razmer.

(2) Ako pa izkazujejo letni zaključki prebitke, se sme skleniti znižanje dajatev ali povišanje zavarovalnih dajatev, dokler rezervni zaklad ni dosegel v § 28., odst. 3, dosežene višine, le tedaj, če je letni prirastek rezervnega zaklada v vsakem zadnjih treh let znašal najmanj 10 odstotkov blagajniških prispevkov. Ako je rezervni zaklad v § 28., odst. 3 določeno višino že dosegel in letni zaključki izkazujejo še daljnje prebitke, se sme uvesti mesto znižanja prispevkov iz prebitkov postavne višine (§ 28., odst. 3) rezervnega zaklada primerna nakazila v smislu § 9. b) že ustanovljenih ali name-

valnih dajatev (§ 9.) na podlagi dotičnih določb pravilnika.

(3) Ako se ne store sklepi omenjeni v odstavku 1, tedaj izda v ta namen, da se store sklepi, poziv ona nadzorovalna oblast, ki je poklicana za odobrenje pravil. Ako se temu pozivu ne ugoditi, mora ta oblast potrebno prejembo blagajniškega pravilnika uradoma z pravno obvezno veljavnostjo izvršiti.

Člen II.

§ 8. je dodan sledeči pristavek:

Porodnišnice se v smislu predstojećih določb ne smatrajo za bolniške naprave, zdravišča za pijance se smatrajo kot javne zdraviščne naprave.

Člen III.

V pravilnikih bolniških blagajn navedenih v § 11. se smejo sprejeti določbe o zglasitvi bolnikov, njih zadržanju in kontroli ter se lahko zapreji onim, ki se ne drže teh določb, da se jim zniža bolniščnina do polovice in sicer za dobo enega tedna za vsak slučaj prestopka.

Člen IV.

(1) V § 11. omenjene bolniške blagajne, ki imajo sedež v upravnem področju kakega političnega deželnega oblastva, se smejo na podlagi soglašajoćih sklepov njih občnih zborov, blagajne, obratov in bratovskih skladnic vrhutega s privolitvijo dotičnih obratnih podjetnikov v svrhu zasledovanja skupnih smotrov združiti v zveze ali pa takim zvezam pristopati kot članice. Minister notranjih zadev pa mora v sporazumu s prizadetimi ministrstvi dovoliti razširitev ene zveze na več upravnih okolišč ali njih delov.

(2) Taki nameni so osobito:

1. Sklepanje skupnih pogodb z zdravniki, lekarnarji in bolnicami.

2. Nabava zdravih predmetov in pomožnih sredstev za bolnike, dovolitev tudi takih, ki gredo preko dajatvenih dolžnosti bolniških blagajn (§ 6. št. 1).

3. Skupno oskrbovanje kontrole bolnikov.

4. Priredbe v svrhu zabranitve bolezn.

5. Ureditve in obratovanje skupnih naprav za zdravljenje in okrevanje, dalje lekarn v smislu tretjega odstavka zakona z dne 18. decembra 1916, drž. zak. št. 5 iz leta 1917.

6. Nastavljanje skupnih uradnikov in preglednikov.

7. Oskrba statistike.

(3) Sklepe za uresničenje v točki 5 označenih smotrov mora potrditi v vsakem posameznem slučaju nadzorovalno oblastvo.

(4) Zveze so pod državnim nadzorstvom, katero izvršuje politično deželno oblastvo v čegar pristojno okrožje spada sedež zveze; višja inštanca pa je ministrstvo notranjih zadev. Pri tem se je ravnati po določbah §§ 19. do 21.

O potvarjanju živil.

Visokošolski profesor Roman Zalozički je meseca decembra 1916 predaval na Dunaju o tehniki odpadkov in nadomestil v vojni obrtnosti. Pri tem predavanju je govoril tudi o tehniki potvarjanja živil sledeče:

Vojna je vzbudila poleg drugih stvari tudi najnižje instinkte. Privabila je ne le hijene na bojnem polju, marveč tudi najostudnejše hijene v zaledju iz njihovih skrivališč. Z najpotrebnejšimi stvarmi ljudstva se uganja najnesramnejše odušstvo; spekulacije na blagovnem trgu, ki presegajo vse meje, izkoriščanje prebivalstva z ozirom na vrednost, kakovost in množino, hvaljenje in ponujanje malovrednih ali celonaravnih nadomestil, z eno besedo organiziran sistem izkoriščanja konsumentov otežuje že itak težko življenje v zadnjih letih, kar silno otežkočuje vzdržanje do konca.

S polja nadomestnih predmetov je navedel le nekatere slučaje takih iznajdb. Človek ne ve, ali bi bolj občudoval nesramnost izdelovalcev, ali pa neumnost konsumentov. Tu hočemo navesti le nekatere teh cvetk, katero izbornost je preizkusil že marsikdo sam.

Umetna marmelada iz poslajene želatine, esenc smrdljivega fuzla, in anilin barve; kakava in čokolada iz praženih kakavinih lupinj, divjega kostanja, fižola in umetne vanilije; kavino nadomestilo iz koruznih storžev in pesinih ostružkov, nič vredne, pobarvane drože kot moka: soda z jelenorožno soljo rumeno barvo kot nadomestilo jajc; milo zmešano z ilovco; podplati iz poklejenega in prešanega papirja; zmes moke, škroba, gipsa in krede kot kondenzirano mleko itd.

Použivalci so v veliki stiski, kar jih opravičuje; na noben način pa ni odpustljivo za izdelovalce in prodajalce teh nesnagarij.

Zaledje, ki že itak došti trpi vsled vojne, ima pravico zahtevati, da se ga varuje pred tako nesramnim izkoriščanjem. Ljudstvo ima pravico zahtevati, da se ga oprosti takih občemu blagru škodljivih sleparjev. Ljudstvo ima pravico zahtevati, da zada država, ki je postala vsemogoča, temu sleparstvu težak udarec, ki bo zadel v korenino, da ne bodo vojni špekulanti izpili ljudstvu zadnjo kapljo krvi.

Govornik je zahteval najstrožjega postopanja napram takim brezstidnim brezvestnežem, katerih imena naj se javno razglase na plakatih, kakor se to izvršuje že sedaj na Nemškem.

Obrtne pravice in predpisi.

Podaljšanje policijske ure. Vsled razpisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 22. aprila, št. 12.650, se podaljša policijska ura za Ljubljano do preklica po gostilnah in krčmah do 11., po kavarnah pa do 12. ure. Naredba je stopila v veljavo z dne 25. aprila 1917. Pri tej priliki se osmelimo opozoriti oblastva na neštevilne pritožbe tujcev, da ko pridejo zvečer z vlaki v Ljubljano, da ne dobe niti jesti niti piti, kaj šele prenočišč. Ali res ni tu nobene odpomoči?

*) Opozorjamo, da je I. del izšel v 3. in 4. številki meseca februarja, II. del v 5. in 6. številki meseca marca našega lista. Delodajalci, kakor tudi delojemalci naj natančno prouče nove zakonske določbe!

Poraba sladkorja. Dovoljeno je s sladkorjem slajenje jedil in pridelovanje slaščic obrtnikom le v omejenem obsegu. Vse drugo obrtno podelavanje s sladkorjem je prepovedano, zlasti se ga ne sme po kavarnah primešavati nobenim pijačam. Vsi obrtniki, ki so dosedaj pri magistratu dobivali prejemnice za sladkor, morajo takoj napovedati, koliko imajo še sladkorja v svojih zalogah, tudi oni, ki ga nimajo nič, imajo o tem podati naznanilo. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata. Trgovci obrtnikom do 20. t. m. izdanih sladkornih prejemnic ne smejo honorirati. Obrtniki smejo od svojih zalog le gotove odstotke porabiti v dopustne svrhe, a morajo podati magistratu naznanilo.

Krompir na Dunaju. Dne 24. t. m. ni bilo na celem Dunaju dobiti ne enega krompirja in gotovo je da ga še ves teden ne bo dobiti. Nizozemska pesa, ki je naročena, pride šele prihodnji teden. Zdaj si morajo ljudje pomagati s bosanskimi češpljami, ki so na prodaj po 2 K 50 v kilogram. — Pri nas v Ljubljani so pa češplje po 5 K 20 v, kar poklicani faktorji lahko vidijo zabeleženo na tablicah na trgu vsaki dan. Ali bode res Ljubljana postala najdražje mesto v državi. To bi bilo preiskav, če bi gostilničarji nastavili v takem razmerju cene vinu, kajti potem bi točili vino po 8 K 32 vin.

Vojaški predmeti. Od raznih predmetov, ki so obležali na bojiščih in od onih predmetov, ki jih je imelo izven vojašnic nastanjeno moštvo, katero se je vrnilo (ranjeno) z bojnega polja, se je zgubilo mnogo kosov vojaških oblek in druge opreme na ta način, da se jih je zavleklo v ozemlju za bojnim poljem. Taki obležani predmeti so se našli tudi po kolodvorih. Ker ima civilno prebivalstvo, kakor kaže izkušnja, veliko nagnenje nakupovati take stvari za spomin, se mora v varstvo interesov vojaškega erarja paziti na to, da se taka zloraba prepreči, kakor tudi na to, da se ti predmeti za čete, ki odhajajo na bojišče, zbirajo in se jim dajo na razpolago. Tem povodom se opozarja na to, da se mora predmete, spadajoče k vojaški opravi, kakor obleko, opreme, odeje, daljnoglede, kolesa, orodje, posode, konjske opreme, sedla, puške, samokrese in pištole, sablje, municijo, ovoje od topniških izstreliv itd. nemudoma oddati na najbližnje vojaško poveljstvo ali najbližnje oblastvo (občinski urad, c. kr. okrajno glavarstvo, c. kr. policijsko ravnateljstvo) ali pa na najbližnje orožniško postajo. Osebe, ki bi take predmete našle in jih oblastvu ne izročile, zakrivate po vrednosti najdenega predmeta prestopke po § 461 kaz. zakonika ali pa celo zločin po § 201 lit. c. kazenskega zakonika in bodo primerno kaznovane. Občinski uradi morajo najdene predmete, ki so se jim izročili, takoj oddati najbližnjemu vojaškemu poveljstvu in proti osebam, ki bi se proti temu razglasu pregrešile, prijaviti kazenske ovadbe.

Jajca. Izšla je naredba, ki prepoveduje rabo jajc za izdelovanje opojnih pijač ter določa, da smejo gostilne postreči gostom z jajci samo od 12. do 2. opoldne in od 7. do 9. zvečer.

Prepovedana prodaja tobačnih izdelkov. C. kr. finančno ministerstvo je prepovedalo z razpisom z dne 17. novembra 1916, št. 39.144 po vseh krčmarskih, gostilniških in kavarnarskih obratih, kjer nimajo javnih trafik, prodajati do preklica tobačne izdelke. Da bode o tem tudi občinstvo dovolj poučeno, se bodo izdali vsem interesiranim obrtnikom tozadevni razglasi, katere morajo nabiti v svojih lokalih na vidnih prostorih. Prestopke te naredbe bode kaznovala finančna oblast.

Pozor! Vsi interesirani obrtniki, katere zadeva dolžnost, da morajo podati naznanila o preostalih zalogah sladkorja, se opozarjajo, da so tiskovine (naznanila) sedaj dospele in mora priti vsak obvezanec sam ponje. Dobé se pri obrtnem oddelku mestnega magistrata (bivša Galletova hiša, I. nadstropje, levo), kjer se morajo izpolnjene zopet oddati.

Stanovske vesti.

»Mi pa ostanemo, kakor smo b'li!« Nehote nam je prišla ta pesem na misel, ko smo prejeli iz Inomosta zopet novi parte, ki nam naznanja, da se je na občnem zboru tirolske zveze gostilničarskih zadrug sklenilo, naj se preneha z izdajo stanovskega lista. »Tirolisch - Vorarlbergische Gast - Gewerbe - Zeitung«.

V rešnici se nam čudno zdi, da niti ta list ne more več vzdržati, dasi je izhajal že s e d e m l e t in kar je glavno da so ga razni obrtniki, trgovci in kar posebno poudarjamo gostilničarji sami tako izdatno podpirali z oglasi, da je imela številka po tri do štiri strani inseratov, kar pa mi žali ne moremo trditi. Žalostno je dejstvo, da nam je ostal zvest silno majhen krog interesentov, ki pač vedo, da pravi prijatelj stoji prijatelju tudi v slabih časih na strani.

So pač večinoma ljudje tega mnjenja, da sedaj, ko nimajo blaga, tudi ni treba podpirati lista. Toda ti ljudje se silno motijo, da bode nekega dne tudi vojske konec in da znajo nastati prav kritične razmere, ko bodo tudi oni potrebni naše podpore.

Ne vpoštevajo pa, da pač ni vržen proč denar, ki bi ga izdali za nadaljevanje oglasov, kajti po končani vojni bodo nastale nove razmere, treba bode zopet ponujati blago.

Žal nam je, da ne kaže izdajati naše glasilo po dvakrat mesečno; veselí nas pa, da smo se ohranili na površju ter se bavimo z mislijo, da zopet pričnemo v kratkem z dvakratno izdajo v enem mesecu. Kako nam vedno primanjkuje prostora ter smo vsled tega primorani nešteto dobrih člankov in važnih spisov opustiti. Radi tega prosimo ponovno vse tovariše naj nas podpirajo v teh težavnih časih po svojih močeh, bodisi, da nam pridobijo naročnikov ali pa inserentov. Prebili in vzdržali smo težka tri leta in živimo v trdni nadi in samozavesti, da bomo vstrajali do konca, ako nas kaka posebna nesreča ne zadene.

Iz kuhinje.

Pečeni paradižniki.

Zreli paradižniki se narežejo na ploščice, pomočijo se v raztepeno jajce, nekoliko osole in popoprjajo, na kar se precej na debelo potresejo s finimi drobtinami. Tako pripravljene ploščice se pečejo v sirovem maslu kakih 10 minut.

Fižolova juha.

Pristavi naj se 1 liter bele fižolice v mrzli slani vodi. Ko se fižol skuha, naj se ga vzame 1 zajemačo proč; ostanek pa naj se pretlači z juho ali vodo skozi rešeto. Potem naj se duši v sirovem maslu srednje velika čebula ter potrese kake pol žlice moke, nakar se pretlačeni sok primeša ter pridene fižol, ki se ni pretlačil, doda naj se pa še nekoliko belega popra. Ako pa se je res fižol pretlačil, se pa doda v sirovem maslu pražen razrezan bel kruh (če bi ga le imeli).

Rabarbara je jako fina rastlina za hranitev. Hrani se na dva načina. Prvi način: Kosi se umijejo in olupijo ter zrežejo v enake 5 cm dolge kose in zmešajo z zdrobljenim sladkorjem, ki ga damo pol kilograma na 1 kg rabarbare. Ko se sladkor stopi, zložimo razrezana stebila navpično v steklenico, ter se potem v toplini 70—80 stopinj sterilizira. Boljše pa je, če se pretlači ter se v enaki teži dene v dušilne steklenice, v katerih se pol ure duši.

Rabarbara se rabi lahko tudi kot nadomestilo za limone, seveda se v tem slučaju ne sme pridati sladkorja. Ko se je snov dobro vkuhala in zgostila, se dene v stekla in sterilizira kakor je zgoraj navedeno. Ker se tako pripravljena vkuha ne drži tako dobro, kakor ona s sladkorjem, jo je treba večkrat preiskati; če se pokaže plesnoba, se mora znova prekuhati.

Razno.

* **Bučno olje.** Glasom odloka je izvoz bučnega olja iz Ogrske prepovedan.

* **Vojno ministrstvo** je prepovedalo podčastnikom in moštvu obiskovati vojne kuhinje in enake naprave.

* **Preskrba ljubljanskega mesta** s klavno živino je vedno težja. Kontingent **govedine** je vse prenizko odmerjen, kar je posebno čutiti sedaj, ko je mnogo lažja živina. **Mestna aprovizacija je bila vsled tega primorana, gostilniškim obratom znatno omejiti porabo govejega mesa.** — **Telečjega mesa** tudi primanjkuje in je povpraševanje vedno večje od razpoložljivih zalog. Tržno nadzorstvo je odredilo, da je mesarski trg v Šolskem drevoredu za stranke odprt šele od 8. ure dalje. Do imenovane ure imajo mesarji pripraviti meso in je mesarjem strogo naročeno, da se mora **vse telečje meso prodati le na drobno.** Gostilničarjem se toliko časa ne bode oddajalo telečje meso, dokler bo sedanje veliko pomanjkanje teletine. Gostilničarjem se oddaja proti posebnim nakazilom teletine, prašičje meso v aprovizacijski mesnici. — Gorenje podatke smo navedli iz poročila mestne aprovizacije, iz katerega je razvidno, da bomo gostilni-

čarji zopet močno prizadeti. — Izjavljamo, da mestni aprovizaciji ničesar nimamo predbacivati, marveč ji moramo celo priznati, da v teh težkih časih deluje v resnici **naravnost vzornó** in se trudi, da bi vsem slojem olajšala sedanje težave. Krivdo nosijo na tem le drugi faktorji, ki so potrebni operacije na očeh. Pričakovati smemo gostilničarji še žalostnejših časov.

* **Sladkor.** Izšla je ravnokar ministrska naredba, ki prepoveduje dajanje sladkorja v kavarnah in podobnih obrtih ter porabo sladkorja za izdelovanje gotovih stvari. Tudi je prepovedana poraba sladkorja za izdelovanje likerjev, kubanega sadja itd. Če imajo po tej naredbi prizadeti obrtniki še kaj sladkorja, je ta **dejan pod zaprtje**. Za porabo 50 odstotkov zaprtega sladkorja je treba dovoljenja politične oblasti.

* **Umrl je** v starosti 81 let zasebnik g. Ulrik Schmidt, ki je imel dolgo let nekdanjako znano kavarno „Valvasor“ v Ljubljani. Pokojnik je bil rodóm iz Švice, a dasi je izza mladih nog živel v tujini, je nad vse ljubil svoj retoromanski dijalekt in ni bil nikoli tako vesel, kakor če je mogel govoriti v tem svojem materinskem narečju. Njegovo kavarno so obiskovali skoro sami slovenski gostje. Moža je vsakdo rad imel, kdor ga je poznal. Bodí mu ohranjen prijazen spomin!

* **Zvišanje sladkornih cen.** C. kr. deželna vlada razgláša: Osnovna cena 100 kron za potrošni sladkor, vštévši potrošnino za 100 kg računské teže, na podlagi prima potrošni sladkor velike grude, ki je bila zvišana pri dobavi dne 1. februarja 1917. leta za 100 vinarjev pri 100 kg, se zviša pri dobavi od dne 1. aprila 1917. l. nadalje na isti način vnóvič za 100 vin. pri 100 kg. — Najvišje cene, ki jih je določiti po tem za nadrobno prodajo vseh vrst sladkorja, bodo razglasila politična oblastva na običajni način v največje veselje konsumentov.

* **Odškodnina za rekvirirano maslo in mast.** C. kr. deželna vlada razgláša: Odškodnina za surovo maslo in svinjsko mast, ki jo je po ministrskem ukazu z dne 11. januarja 1917. l. drž. zak. št. 15, oddajati v okviru dobavnih kontingentov, in cene, ki se ne smejo preseči, kadar pridelovalci prodajajo surovo maslo in svinjsko mast izven dobavnega kontingenta, se določajo tako: za navadno surovo maslo za 1 kg 8 K 60 vin., za čajno surovo maslo za 1 kg 10 K 60 v, za svinjsko mast, surovo, za 1 kg 7 K, za svinjsko mast, scvrto, za 1 kg 8 K.

* **Hripa ali influenza** se pojavi glasom najnovejših raziskavanj danskega zdravnikarja dr. Mausena v treh oblikah in sicer: v zvezi s katarom, z želodčnimi boleznimi ali nervoznimi boleznimi. Čas od okuženja do izbruha bolezni je kaj različen ter traja od nekaj ur do treh dni. Bolezen pričinja s tem, da človeka mrází, s hudo mrzlico, glavobolom, bolečinami v udi, posebno v ledjah. V največ slučajih te pojave spremlja hud nahod, katari ali vnetja sopil, neprestan kašelj, rdeče solzeče se oči; bolnika navdaja čút preteče težke obolesti. Pripeti pa se tudi, da se

kataralični znaki sploh ne pojavijo, kar zelo otežkoči spoznanje hripe. V kakih 3 do 7 dneh se stanje bolnika izboljša, ter se sme pričakovati popolno okrevanje. V zvezi s hripo se pojavijo pogosto še druge bolezni n. pr. vnetje ušes s krvavenjem, vnetje notranjosti nosa s krvavenjem, bronhitis, pogosto celo pljučnica. — Druge vrste hripa se pojavi z akutnim želodčnim in črevesnim katarom (drisko). Slast do jedi izgine, jezik postane bel, pojavijo se hude bolečine v želodcu, ki so pogosto v zvezi s hudo drisko. — Tretji način hripe nervoznega značaja povzroča zelo bolešno kakor tudi resno bolezen, katero se ne sme zanemarjati. Zdravljenje naj se vrši v postelji, mrzlici prilagodjeno dijeta in primerna zdravila. Kdor je posebno previden, ostane v postelji tudi še potem, ko izginejo znaki. Zanemarjeni influenčni slučajji imajo lahko za posledico težke druge bolezni, lahko celo tudi smrt.

* **Naše finance po vojni.** Znani baron Ereanger je zadnjič v neki dunajski korespondenci priobčil dolg članek o uredbi naših financ po vojni. Med drugimi nasveti je podal tudi ta, naj se opusti misel, da bi država vzela gotove odstotke od vsakega premoženja — bogataši se seveda tega branijo — ter je predlagal poleg drugih davkov še poseben davek na vse zaslúžke prebivalstva. Vsakdo naj bi plačal na leto deset odstotkov od svojih dohodkov. — Nekaj podobnega nasvetuje zdaj jako resni list »Österr. Volkswirth«. V tem listu je rečeno: »Vojna je naše finance izredno poslabšala. Čim dlje bo trajala, toliko bolj bomo prisiljeni iskati vse mogoče nove vire davkov. Z direktnimi davki gotovo ne bo izhajati. Naj bo tudi jako neprijetno, vendar ne bo preostalo nič drugega, kakor obremenjenje širokih mas konsumentov. Najbolj zanesljivo bi se to doseglo z obdavčenjem najpotrebnejših živil.« — Sit biti je danes že privilegij — pa se dobe ljudje, ki se oglašajo s takimi predlogi in to ljudje, katerih beseda veliko zaleže. — Torej sedaj, ko smejo le še neki privilegiranci živeti človeško življenje, naj se obdavčijo najpotrebnejša živila, z drugimi besedami povedano se glási: otvorijo naj se novi viri za izsesavanje ljudstva s tem, da se bodo z izgovorom prevalitve takih bremen na konsumente zopet navijale cene do blazne višine. To menda diši raznim »Kranzom« in enakim »Volkswirtom«, ki vedo, da bo de le ubogo ljudstvo plačevalo ta bremena dočim bodi oni iz nova »služili!« milijone.

* **Slovo predjužnika.** Deželna vlada na Solnograškem je izdala ukaz, ki prepoveduje obrtno prodajo mesa in mesnih jedil v gostilnah kronovine Salcburške in sicer v času od 9. do 12. ure dopoldne. Kot meso se smatrajo vsi vžitni deli govedi, telet, prašičev, ovac, koz, konj, kuncev, perotnine, divjačine, dalje mesnih konzerv, prekajenega mesa vštévši gnjat in klobase ter slanine. Gostilničarji tudi ne smejo pustiti, da bi ob tem času take stvari uživali gostje v njih lokalih, četudi bi jih prinesli s seboj. Kakor se vidi, jim na

Solnograškem dosedaj ni bilo preveč hudo.

* **Premog za prihodnjo zimo.** Na Dunaju delajo na to, naj si ne le industrije, nego tudi zasebniki že zdaj poskrbe premog za prihodnjo zimo. Posamezniki si v tem oziru le težko pomagajo, zato bi bilo jako umestno, če bi kaka skupna organizacija vzela stvar v roke. To je toliko bolj potrebno, ker se na posamezne trgovce absolutno ni zanašati. Kako radi bi to storili brez vsakega nasveta, ko bi ga nam le hoteli dati.

* **Petrolej na Ogrskem.** Ogrska vlada je 1. maja ustavila sploh ves promet s petrolejem in se bo smel petrolej rabiti le za industrijalne in obrtne obrate.

* **Težkoče plinarn prihodnjo zimo.** Upravitelj plinarn na Dunaju, Menzel, je izjavil, da ni gotovo, pričakovati zadostno preskrbo plinarn s premogom za prihodnjo zimo. Zato se bo omejil potrošek plina na najpotrebnejše. Ako bode sploh mogoče, se ne bodo kurila stanovanja in uradi, da se na tem prihrani toliko, da ostane zadosti plina za razsvetljavo, kuhanje in obrtotehnične svrhe. Ne vemo kako bode mogoče izhajati pri nezadostni hrani in v nezakurjenih sobah.

* **Izza procesa dr. Kranza.** Znano je, da je bil upravni svetnik in ravnatelj Depozitne banke cesarski svetnik Adolf Schönwald med zasliševanjem v procesu dr. Kranza in komplicev aretiran zaradi krivega pričevanja. Zdaj ga je sodišče proti položitvi kavcije v znesku 100.000 K izpustilo iz preiskovalnega zapora, preiskava pa se nadaljuje. Proces dr. Kranza je vzbudil tudi v inozemstvu veliko pozornost in so zlasti berlinski listi zapisali o njem marsikaj jako zanimivega.

* **Zaplemba civilnih oblek na Nemškem.** Tudi na Nemškem nimajo več sukna in ga ne morejo izdelovati, ker je onemogočen dovoz surovin. Ker so nastale velike težave za obleke, je vlada zaukazala zaplemba civilnih oblek. Vsakdo bo moral zglasiti, koliko ima oblek, posebna centrala pa bo določila, katere obleke mora kdo oddati in koliko dobi zanje plačila.

* **Ogrski velikaš knez Odeschalchi,** ki je kot dobavitelj za armado goljufal na debelo in se ustrelil, da se ogne sodni kazni, ni bil samo kvartač, ki je zaigral časih po stolisoče, nego tudi izkoriščevalec. V svojih podjetjih je imel nastavljene same ranjene vojake, a dasi se je vsled vojnih dajatev vrednost njegovega premoženja povečala za več milijonov, je dajal ranjenim vojakom najslabšo hrano.

* **Ljubljanski veselčni davek.** Cesar je potrdil nastopni sklep kranjskega deželnega odbora z dne 8. in 20. novembra in sicer z začasno omejitvijo na leto 1917.: „Mestni občini ljubljanski se dovoljuje provizorično s pridržkom naknadne odobritve deželnega zbora, da sme pobirati od vseh prirediteljev proti vstopnini v mestnem območju, dalje od razstav in sličnih podjetij veselčni davek od vstopnine po določbah, ki jih je sprejel ljubljanski mestni svet v seji 19. septembra 1916. v korist mestnega ubožnega zaloga“.

* **Brez petroleja.** Od 13. maja do 31. avgusta se v zasebne svrhe ne bo oddajalo petroleja.

* **Konjsko meso v Zagrebu.** Zadnje dni se je podražilo tudi konjsko meso, ko se že vse podrajuje. Sedaj stane kilo konjskega mesa 6 K.

* **Zgorele zaloge hmelja.** Že tako ni piva in pivopivci so dandanes najbolj melanholični ljudje. Zdaj je pa v Žatcu na Češkem še zgorelo 3.000 centov hmelja. Sicer je bil hmelj zavarovan za 260.000 kron, a ogenj ga je le vzel in s pivom bo se večji križ.

* **Pivci v Kodanju** na Danskem so bili dne 28. februarja popolnoma obupani. Ta dan je bilo namreč razglašeno, da je do preklica prepovedano vsako prodajanje žganih pijač. Popoldne je bil izdan ta razglas in naslednji dan zjutraj je že stopil v veljavo. Za razumevanje silne poparjenosti, ki jo je povzročila ta prepoved, je treba omeniti, da je whisky sploh najljubša pijača Dancev. Preprostejši ljudje pijejo tudi pivo, imoviti tudi francoska vina, a whisky je vsem najljubša pijača. Kaj čuda, da so se ljudje kar prekucevali, sileč v prodajalne, da bi se vsaj za nekaj časa založili. Vzrok vladni prepovedi je, da se prihrani kar največ rži. Kruh ali žganje — je rekel minister notranjih del in stvar je bila odločena. Danci so maloštevilni narod, a mesečno porabijo poleg piva in vina vendar še 766.000 litrov domačih žganih pijač (whiskyja, ruma in konjaka) ter 110.000 litrov inozemskih.

* **Zaseženi okovi za vrata.** „Wiener Ztg.“ objavlja naredbo, ki zaukazuje konfiskacijo vratnih okovov iz mesinga, rdeče zlitine, bronca in bakra. Izvzeti so okovi historične ali umetniške vrednosti. Za zasežene okove bo država dajala nadomestila. Kdor je nadomestne okove prejel, ne dobi nikake druge odškodnine.

* **Prepoved igranja v ogrski razredni loteriji.** Ogrski agentje se na vso moč trudijo spraviti tudi v totranski državni polovici v denar srečke ogrske razredne loterije ter se pogosto poslužujejo kuvert z napačnimi natiski, da preprečijo inhibiranje pošiljatev. Občinstvo se sviri pred nakupom takih srečk, ker zapadejo srečke konfiskaciji, ker se eventualni dobitki konfiscirajo in ker je določena za kupovanje takih srečk tudi denarna kazen.

* **Vojni dobičkarji na Dunaju.** Središče vseh ljudi, ki jim je vojna prinesla velikanske dobičke, je na Dunaju. Po sodbi Viktorja Silbererja, bivšega poslanca in jako uglednega kavalirja, je teh vojnih dobičkarjev na Dunaju na tisoče in tisoče. Silberer piše: Le oglejte si te tisoče in tisoče ljudi, ki so med vojno naenkrat postali bogati, kako kar plenijo juvelirske prodajalne, kako plačujejo njih žene najvišje cene za obleke in klobuke, kako mislijo, da si morajo privoščiti vsak luksuz, ki jim je bil prej neznan in nedosegljiv. Ti tisoči vojnih dobičkarjev, katerih vedenje kaže, kako jih hitro pridobljeno premoženje na rokah srbi, ki jih je napadlo uprav bolešno hrepenenje po luskusu in užitku in kako poznajo le eno željo, privoščiti si vse, kar velja za fino in odlično in kar velja prav mnogo denarja. Le avtomobilov še nimajo, a po vojni se

bodo vozili, da bo nastala proti njim še strahovlada jeze in nevolje.

* **Posečanje letovišč in zdravilišč.** Deželna vlada razglasa: Vsled razpisa c. kr. urada za prehranjevanje ljudi z dne 9. aprila 1917 št. 4746, se daje na splošno znanje, da morejo osebe, ki stanujejo v krajih z več kot 20.000 prebivalci in ki nameravajo v prihodnji seziji posetiti kopališča, zdravilišča in letovišča, le takrat računati z oblastvenimi odredbami za preskrbovanje, ako najkasneje do 1. junija t. l. pri političnem oblastvu prve stopnje tistega kraja, ki ga nameravajo poleti posetiti, podajo naznanilo, ki naj se v njem navede dan prihoda, nameravana doba bivanja, število spremljevalcev in stalno bivališče, in istočasno predlože prepis naznanila političnemu oblastvu prve stopnje njih stalnega bivališča. Na naznanila, ki se podajo šele po 1. juniju t. l., in na bivanje v kopališčih, zdraviliščih in letoviščih, ki traja manj kot štiri tedne, se — izvzeta so kopališča, ki se njih zdravilna doba dejansko krajša — ne bode oziralo. Kot zdravilišča, oziroma letovišča prihajajo na Kranjskem v pošte Bled ter kopališči Kamnik in Toplice. Pred odhodom v kraj poletnega bivanja se mora podati odjava pri občini stalnega bivališča. Na Kranjskem se je odjavljati samo v Ljubljani kot edinemu kraju z več kot 20.000 prebivalci. Istotako se mora pri prihodu občini podati prijava, oziroma odjava. Za ta naznanila predpisane tiskovine se dobe pri občinah. Da se jim izroči živilsko izkaznico v kraju poletnega bivanja ter po povratku v stalno bivališče, na to smejo računati samo tisti, ki se pri prijavi in odjavah poslužijo predpisanih tiskovin.

* **Nabava žganih opojnih pijač z Ogrske, iz Bosne in Hercegovine.** Po naredbi urada za ljudsko prehrano z dne 1. februarja 1917 mora vsakdo, ki dobavlja žgane opojne pijače, ki so podvržene finančno uradnemu predkaznemu prometu, te pijače, če presega njih alkoholna množina 3 litre, ponuditi centrali za špirit na Dunaju v nakup. Kadar dospejo take pošiljatve na Avstrijsko, mora prejemnik sprejem takoj rekomandirano naznaniti špiritni centrali ter blago do prevzema od špiritne centrale vestno shraniti. Vsak prestopek proti tej naredbi se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

* **Vojne klobase.** Na Dunaju je urad za prehrano odredil, da bodo izdelovali dve vrsti vojnih klobas in sicer krvave klobase in še druge, ki jih bo lahko nekaj časa hraniti. Krvave klobase bo izključno občina prodajala v vojnih kuhinjah, drugo vrsto klobas pa bodo prodajali na krušne izkaznice. Seveda jih bodo oddajali le toliko, kolikor jih bodo pač imeli. Krvave klobase bo veljal kilogram 2 K, druge klobase pa kilogram 6 K 40 vin.

* **Dražilci in navijalci cen na fronto!** Iz Budimpešte poročajo: Vojaška oblast je zahtevala od mestnega magistrata seznam vseh tistih oseb, ki so bile radi draženja oziroma radi navijanja cen že najmanj dvakrat kaznovane. Dotični bodo postavljeni pred posebno komisijo in poklicani v vojaško službo.

* **Par volov 9840 kron.** Iz Pečula poročajo, da je neki tamošnji trgovec kupil par volov za 9840 kron, ki je bil leta 1913. kupljen za 1340 kron.

* **Jajca za valenje** od štajerskih kokoši po 40 vin. komad oddaja kmetijska šola na Grmu, p. Novo mesto po povzetju.

* **Zmrzli krompir ni neužit.** Shraniti ga je tako, da se ne odtaja ter ga je nato pred porabo položiti 12 do 20 ur v mrzlo vodo, ki naj se večkrat obnovi. Kuhati se sme tak krompir le v oblicah.

* **Drage hotelske sobe** — niso navijanje cen. Neka gostilničarka v Dunajskem Novem mestu je zaračunala sobe z okni na dvorišče 20 K na eno noč. Vsled ovadbe je bila obsojena radi navijanja cen na 50 K globe. Obe stranki sta se pritožili. Hotelirka je bila sicer oproščena radi navijanja cen, kaznovana pa radi oderuštva z desetimi dnevi zavora.

* **Malo takih hišnih gospodarjev.** Dr. Zvonimir Bjelovučič v Splitu je znižal vsem stanovalcem v svojih hišah najemnino. Pohvale je vreden. To ni »bela«, ampak »zlata vrana« med hišnimi gospodarji.

* **Prehrana na Angleškem.** Minister za prehrano, lord Devonport, je izdal razglas, v katerem pozivlja prebivalstvo, naj štedi z živili in obenem določa, koliko najvažnejših živil sme posamična oseba porabiti. Določil je med drugim, da sme oseba porabiti na teden 4 funte kruha, 2½ funta mesa in ¾ funta sladkorja. Koliko pride pri nas na osebo, ne bomo navajali, ker vsakdo to sam ve, koliko pije.

* **Nakaznice za kruh** v prihodnjih šestih tednih ne bodo reducirane, pač pa bo, če se bo izkazalo za potrebno, reducirana dnevna porcija moke. Tako je sklenil urad za ljudsko prehrano. Ljubljane se ta sklep menda ne tiče, ker pri nas že dolge mesece ne dobivamo polne porcije moke. Se bomo prav lahko navadili na reducirane nakaznice. Kakor se vidi tudi v tem oziru prednjačimo!

* **Živila na Štajerskem.** Na prošnjo štajerskega namestnika je mariborski škof dr. Napotnik s posebnim pastirskim listom začel med slovenskimi kmetovalci na Spodnjem Štajerskem zbiranje živil za industrialne delavce na Gornjem Štajerskem.

* **Najbolj kritična meseca** za prehrano bodeta, kakor je izjavil predsednik ogrskega aprovizacijskega urada baron Kurthy, maj in junij.

* **Omejitev uživanja mesa.** Urad za prehrano je izdal naredbo, s katero urejuje uživanje mesa. Po tej naredbi imajo politična deželna oblastva uvažuje krajevne razmere in navade, ukreniti, koliko mesa sme posamezna oseba dobiti na dan ali na teden. Deželna oblastva pa ne smejo dovoliti več kakor 15 dekagramov mesa — surovega in brez priklade ter brez zaraslih kosti — ali 18 dekagramov s priklado in z zaraslimi kostmi na osebo, in na mesni dan. Politična oblastva smejo določiti tudi razlikovanje po starosti. Za sedaj se ne izdajo nakazila na meso, ker je naredba le pripravljajoč korak,

ki naj omeji preveliki konsum in uredi razdelitev mesa enakomerno.

* **Pivo na Nemškem.** Bavarska vlada je nameravala vpeljati nakazila na pivo, a v tej domovini pivopivcev je na nastal tak odpor, da je za sedaj opustila ta namen. V Draždanih so pa že vpeljali taka nakazila in sicer gostilničarji. Kdor pride v gostilno, dobi nakazilo na 0.6 litra piva. Če hoče žejo pogasiti, mora seveda obiskati celo vrsto gostilen, a ljudje to že prenesejo, ker vsaj kaj dobe za svoj denar.

* **Poletni čas na Bavarskem.** Tudi Nemčija je uvedla poletni čas. Naredba določa poletni čas za celo državo. A na Bavarskem niso ž njo povsod zadovoljni. Tako so v Astenu kratko malo sklenili, da se ne udajo naredbi in da ohranijo stari čas ter so poletni čas proglasili za „verrückte Zeit“ po naše „prismojeni čas“. Listi opozarjajo, da vporabi vlada proti občinam, ki bi se ne uklonile, pomočke, ki jih daje zakon o nadzorovanju občin.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

Zaloga raznovrstnega namizja 2424

30 za gostilne, hotele in kavarne.

I. kranjska tovarna mineralnih vodá, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica šte. 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v pat. steklenicah: jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

Malinovec

garantirano naravnoprístni z finim rafinad
cukrom vkuhan 5 kg poštna poslatev K 19—

franko po povzetju pošilja

A. Tosek, Praga, Král. Vinohrady 1274/Lg.

Pri večjem odjemu stavim špec. ponudbe

Sanatorij Elizabetinum

zdravilišče za notranje, kirurškične in ženske
bolezni. Bolniška oskrba sester križark.

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne.

— Moderno opravljena Röntgenova soba.

— Udobno urejeno kopališče z vsemi

36 zdravnimi pripomočki. 24—24

Poljanska cesta 16. Telefon št. 141.

Inserati

V „Gostilničarju“ dosežejo
dokazano velik uspeh.

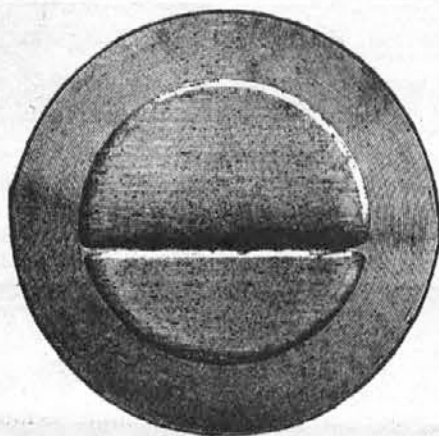
Ceneno zaračunavanje.

Pri večkratnih objavah znaten popust.



Edna posebnost
likerja je

Zdravnik želodeca.



Glasom ministrske naredbe z dne 16. julija 1916
je prepovedano posameznim gostom nuditi toplá
jedila na servirnih pladnikih.

Reformni krožnik

popolnoma odgovarja gori navedeni na-
redbi ter zaedno zadovolji tudi goste.

Velike prednosti ni mogoče prezreti.

Popis v članku „Praktična novost“.

GENE: Bel krožnik K 1'90, z modrim robom K 2'30, z okraski pod glasuro ali
monogrami K 2'95, servirni pladniki (ovalni) K 1'95, 2'40, 3'05

s troški loko Ljubljana.

Naročila sprejema:

upravništvo „Gostilničarja“
kot edini zastopnik.

Jakob Zalaznik

pekarija, slačičarna in
kavarna 31 25—24

Starl trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrk.

Filijalke:

Mestni trg šte. 6
Kolodvorska ulica šte. 6.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadruga v Ljubljani
Marije Terezije cesta šte. 16

posreduje brezplačno
za vse službo iščoče

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v,
z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslu-
žujte se te ugodne prilike!

26 23—24

Največja slovenska hranilnica

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1916 vlog . . . K 55,000.000—
hipotečnih in občinskih posojil . . . 30,000.000—
rezervnega zaklada . . . 1,500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih
obrestuje najvišje po 4% veče in
nestalne vloge po dogovoru.

Hranilnica je **pupilarno varna** in
stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike.

Posoja na zemljiška in posojla na Kranjskem proti 5% izven
Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
ozir. 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kredično društvo.

Sodavičarji pozor!

: Prístni malinovec :

(malinčni sok ali odcedek)

ima naprodaj po najugodnejši ceni

Louvo Regelj
Vrhnika.

Pošilja se od 25 kg naprej.

Tovariši! Tovarišice! Kupujte le pri tvrdkah, ki podpirajo in oglašajo v „Gostilničarju“, v Vašem glasilu.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje
8 25—24 in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Velepražarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kollmann
 11 v Ljubljani 24-24
 dovoli gostilničarjem in kavarnarjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarija
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani.

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi zastoj in poštine prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 24-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič
 Spodnja Šiška štev. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.
 Telefon št. 262.14 25-24

Pivovarna „Reininghaus“
 Gradec — Steinfeld
 priporočata svoja najboljša piva, kakor:
marčno carsko, vležano in bavarsko v sodčkih in steklenicah. 27 23-24
 Specijaliteta **Reininghausovo dvojno sladno pivo „St. Peter“** v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn **Reininghaus in Puntigam**
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss
 priporoča svoje priznane priljubljene izdelke
marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva 33 23-24
 v sodčkih in steklenicah.
Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim češkim budjejeviškim delniškim pivom

plzenskega tipa.

Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradež, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.

52 24-24 Informacije daje Češka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poňka v Trstu.

Adria, delniška pivovarna, Trst

Vplačana glavnica
K 1.000.000

Varilnica v Senožečah.

:: Ustanovljena ::
I. 1820.

(Železniška postaja Divača.)

priporoča svoje priznano dobro **Adria marčno, dvojno marčno in granatno pivo** v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

KLEINOSCHEG-
 39 25-24
DERBY SEC

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Frañcosko želatino Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:

marčno, dvojno marčno in izvožno pivo v sodčkih in steklenicah.

Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 3 24-24